

**Uchwała Nr XI /77 /11
Rady Gminy Chełmno
z dnia 25 listopada 2011 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na 2012 rok**

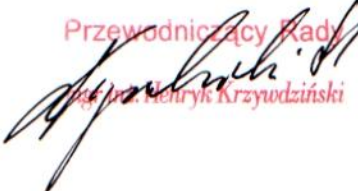
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz.1591 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) Rada Gminy Chełmno

uchwała, co następuje:

§ 1 Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2012 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chełmno.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

p. Henryk Krzywdziński

Załącznik do uchwały Nr XI/77/11

Rady Gminy Chełmno

Z dnia 25 listopada 2011r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na 2012 rok

I Wstęp

Przemoc w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych, w pkt.1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹.

“Przepisy ustawy o pomocy społecznej w kilku aspektach odnoszą się do przemocy, w tym do przemocy pomiędzy członkami rodziny. Art. 47 ust 4 Ustawy o pomocy społecznej pozwala na zakwalifikowanie przemocy w rodzinie jako stanu faktycznego będącego sytuacją kryzysową”². “Sytuacja kryzysowa to sytuacja wymagająca uruchomienia niepieniężnego (usługowego) świadczenia z pomocy społecznej. W przypadku osób dotkniętych przemocą interwencja ta może mieć postać udzielenia schronienia oraz wsparcia rodzicowi (matce albo ojcu) z małoletnim dzieckiem lub kobiecie w ciąży”³. Według Poradnika dla ofiar przemocy, przemoc w rodzinie definiowana jest jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw

¹ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, z dnia 29 lipca 2005r, Dz. U. Nr 180 poz. 1493.

² W. Maciejko, *Instytucje pomocy społecznej*, op. cit., s. 145.

³ Ibid., s. 145.

członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody⁴. Przemoc w rodzinie jest problemem, którego społeczne uwarunkowania są wyjątkowo liczne. Jest ona zjawiskiem powszechnym.

Dom rodzinny dla wielu ludzi to miejsce cierpienia, zagrożenia, lęku i rozpacz.

Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).

Przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

Przemoc ekonomiczna - uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).

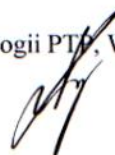
Przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).

Zaniedbanie - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Formy przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna – mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni.

⁴ Przemoc w rodzinie PORADNIK dla ofiar przemocy w rodzinie, Instytut Psychologii PTiP, Warszawa 2002, s.

Doświadczanie przemocy jest jedną z wielu sytuacji kryzysowych. Kryzys jest wynikiem stresu i napięcia w życiu człowieka. Kryzys jest zatem odczuwaniem lub doświadczaniem wydarzenia bądź sytuacji jako trudności nie do zniesienia, wyczerpującej zasoby wytrzymałości i naruszającej mechanizmy radzenia sobie z trudnościami. U osoby będącej w kryzysie, która nie otrzyma stosownego wsparcia, mogą wystąpić poważne zaburzenia afektywne, behawioralne i poznawcze.⁵

Próba szybkiego poradzenia sobie z aktualnym problemem jest *interwencja kryzysowa (inaczej zwana przeciwdziałaniem kryzysowi)*.

Prawo w Polsce określa interwencję kryzysową jako „zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.”⁶ „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych –schronienia do 3 miesięcy.”⁷

Pierwszą próbą zmierzającą do kompleksowych, zintegrowanych działań mających na celu zahamowanie zjawiska przemocy w rodzinie stanowi przyjęta w 2005r. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a narzędziem w działaniach na rzecz likwidowania przemocy w rodzinie jest tzw. Niebieska Karta, jako początek procesu pomagania⁸.

Celem ustawy było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn skutków przemocy w rodzinie. Wprowadzone akcje przeciwdziałające przemocy w rodzinie spowodowały, iż zaczęto o tym problemie mówić, nie wstydząc się go, osoby pokrzywdzone (ofiary przemocy) zdecydowały się zahamować często długotrwały proces.

⁵ R.K. James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s.26

⁶ Art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703

⁷ Ustawa o pomocy społecznej z 2005 r., Nr 64, poz. 565 i Nr 94, poz. 778

⁸ K. Wyrwicka, *Przemoc w rodzinie – próba podsumowania*, (w:) Praca Socjalna, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2008, s. 6 -11.

Kolejny akt prawny - Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r., (Dz. U nr 125, poz. 842) zmieniająca dotychczasową ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego jako organu realizujący zadania z zakresu przemocy w rodzinie nowe zadania, a w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między ofiarą i sprawcą, na odczuwane przez ofiarę skutki przemocy, a także na możliwość wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego uwagę zwracają funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania przemocowe.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że działania określone w Programie powinny zostać podjęte jak najszybciej tj. jeszcze w 2011r., bowiem wpisane są również w cele operacyjne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na Lata 2008 – 2015.

Niektóre z działań mają charakter długofalowy i ich realizacja rozciągnie się na kolejne lata. Ponadto w toku realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochrony ofiar będą się zmieniać w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin. Zdiagnozowanie zjawiska i oczekiwań mieszkańców gminy Chełmno dot.

przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwoli na określenie kierunku i rozmiaru działań na okres dłuższy niż obecny opracowany Program. W tym celu konieczna będzie diagnoza dotycząca występowania przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Chełmno oraz dokonanie ewaluacji realizowanego dotychczas Programu.

II Cel główny Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

III Cele szczegółowe

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- 2) Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 3) Zwiększenie działań interwencyjno - motywacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

IV Cele szczegółowe będą realizowane przez:

- 1) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie.
- 2) Podejmowanie działań edukacyjnych wobec rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- 3) Szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie.
- 4) Udzielanie profesjonalnej i interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 5) Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.
- 6) Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
- 7) Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

V Założenia Programu

Przez realizację celów Programu zakłada się:

- 1) Zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;

- 2) Promowanie wartości rodzinnych i wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 3) Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób zawodowo działających w obszarze przemocy w rodzinie;
- 4) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- 5) Budowanie sieci specjalistycznego wsparcia poprzez współpracę międzyinstytucjonalną;
- 6) Stosowanie procedury „Niebieskich Kart”.
- 7) Rozpowszechnianie informacji dotyczących instytucji udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie działających na terenie Powiatu i Województwa.

VI Realizatorem działań będzie Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Wójta Gminy, w skład którego wejdą przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- duchowieństwa,
- inne instytucje działające na rzecz rodziny

VII Zasoby

- 1) Ośrodek Interwencji kryzysowej działający przy PCPR w Chełmnie, ul. Słowackiego 3, dla rodzin i dorosłych osób dotkniętych przemocą,
- 2) Pogotowie Rodzinne dla dzieci dotkniętych przemocą, PCPR w Chełmnie, ul. Słowackiego 3,

- 3) Poradnictwo specjalistyczne (prawne, terapeutyczne i psychologiczne) PCPR w Chełmnie oraz Stowarzyszeniu „Azyl” na Rzecz Pomocy Kobietom i Dzieciom Ofiarom Przemocy ul. Kamionka 3 w Chełmnie, Filia Stowarzyszenia z Torunia,
- 4) Niebieska Linia – Telefoniczne Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – tel. 0 800 154 030,
- 5) Dziecięcy telefon zaufania, tel. 0 800 12 12 12 ,
- 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie, ul. Dworcowa 1,
- 7) Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie,
- 8) Punkt Konsultacyjny GKP i RPA oraz PN w Chełmnie, ul. Kamionka 3.
- 9) PROMYK – Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień – Filia Poradni ze Świecia n/ Wisłą.

VIII Adresaci Programu

- 1) Mieszkańcy Gminy Chełmno,
- 2) Osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- 3) Sprawcy przemocy w rodzinie,
- 4) Świadkowie przemocy w rodzinie,
- 5) Osoby, instytucje zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc wobec członków rodziny,
- 6) Władze lokalne.

IX Zasady finansowania Programu

Finansowanie realizacji zadań z Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie.

X Ewaluacja i monitoring

Ewaluację i monitoring będą prowadzili pracownicy OPS w Chełmnie, a jej wyniki posłużą do opracowania kolejnego wieloletniego Programu. Podstawą do jego opracowania będzie diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie i potrzeb mieszkańców Gminy Chełmno w tym zakresie.

XI Podstawa prawna Programu

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 -2016,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2002r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U Nr 64 poz. 593 z późn. zm.),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na Lata 2008 - 2015

XII Literatura:

James R.K., B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005.

Maciejko W., *Instytucje pomocy społecznej i integracji społecznej*, Warszawa 2006.

Wyrwicka K., *Przemoc w rodzinie – próba podsumowania*, (w:) Praca Socjalna, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2008,

Przemoc w rodzinie PORADNIK dla ofiar przemocy w rodzinie, Instytut Psychologii PTP, Warszawa 2002,

